

PRECIZĂRI PAULINE PRIVIND BOTEZUL, ÎN EPISTOLA I CĂTRE CORINTENI

Pr. lect. dr. Ilie MELNICIUC PUICĂ

Introducere

Corintul a fost unul din cele mai populate orașe ale Antichității, datorită așezării sale între două mări, dar mai ales traficului comercial care lega Occidentul de Orient. Rival al Romei, din perspectiva bunăstării și influenței politice, Corintul a fost distrus în 146 î.Hr., fiind apoi clădit din temelii pe vremea împăratului Cezar, în 46 î.Hr. A fost ridicat la rang de capitală a provinciei Ahaia, recucerindu-și faima economică și renumele de cetate a libertinajului.

În Corint, Sfântul Pavel se confruntă cu două culturi: greco-păgână și iudaică. Comunitatea corinteană, poate tocmai din cauza acestei diferențe de culturi, i-a dat mult de lucru Apostolului, problemele abordate fiind mai mult de natură morală, cultică, disciplinară, și mai puțin doctrinară. Deceționat de atitudinea ironică față de mesajul rostit înaintea locuitorilor Atenei, în Areopag (Fapte 17, 16-32), neobositul misionar este îmbărbătat de soții Acvila și Priscila, în Corint. Munca fizică și elanul propovăduirii lansează noua abordare paulină, care fructifică setea de duhovnicie a păgânilor din Corint, cât și indecizia mai-marilor iudei din metropolă¹. Pentru corintenii neevrei, Botezul reprezenta o poartă spre veșnicie, un tip de mister superior celui de la Eleusis, prin care imitau duhovnicește moartea și Învierea Mântuitorului Hristos². Botezul creștin

---

¹ Pr. G.N. Bălana, *Sfântul Apostol Pavel și creștinii din Corint*, în „Studii Teologice”, anul IX (1957), nr. 7-8, p. 485.

² A.J.M. Wedderburn, *Baptism and Resurrection: Studies in Pauline Theology against its Graeco-Roman Background*, Mohr Siebeck, Tübingen, WUNT 44, 1987, p. 83; Drd. Ioan Sauca, *Taina Sfântului Botez de-a lungul vremii*, în „Mitropolia Banatului”, anul XXXIV (1984), nr. 5-6, p. 296.

depășea în semnificație și valoare pe cel al lui Ioan Botezătorul³, precum și semnul-pecete al tăierii împrejur prin care iudeii convingeau pe temătorii de Dumnezeu să-L mărturisească. Creștinismul era, deci, a treia alternativă într-un oraș cosmopolit, unde Sfinții Apostoli nu făcuseră misiune în mod organizat. Paternitatea duhovnicească pe care o amintește Apostolul Pavel (*cf.* I Cor. 4, 15) nu este una exclusivistă, deoarece acolo și-au desfășurat misiunea Acvila cu soția sa Priscila și Apollo.

Chemarea sa principală, aceea de a propovădui (*cf.* I Cor. 1, 7), apare înaintea celei de „a boteza”, în conformitate cu mesajul hristic din Matei 28, 19-20. Apostolul este un slujitor al credincioșilor corinteni, într-o simfonie a slujitorilor care se ocupă de creșterea lor duhovnicească, precum de îngrijirea unei plante: „Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească. Astfel, nici cel ce sădește nu e ceva, nici cel ce udă, ci numai Dumnezeu, Care face să crească. Cel care sădește și cel care udă sunt una și fiecare își va lua plata după osteneala sa” (I Cor. 3, 6-8).

Există patru texte în Epistola întâi către Corinteni unde Apostolul Pavel vorbește despre Botez, mai mult decât în oricare din epistolele sale, deși Botezul nu este ideea principală a acestei epistole. Remarcile pauline din 1, 12-17 fac limpezi două lucruri:

1) locuitorii Corintului nu înțeleg ceea ce reprezintă Botezul în sine sau semnificația lui;

2) Apostolul Pavel amintește că Botezul nu este responsabilitatea sa principală, cum este aceea a propovăduirii. El nu a denigrat Botezul sub nici o formă.

În 10, 1-2, Apostolul Pavel spune că oamenii lui Dumnezeu, inclusiv Israelul din Antichitate, au avut întotdeauna o formă de Botez, dar „chiar și asta nu apăra pe Israel de la pieirea în deșert și pierderea cea mai importantă, binecuvântarea lui Dumnezeu”. Apoi, Sfântul Pavel argumentează în 12, 13 că „ce fac corinteni vine din experiența lor comună în Duhul”⁴. Corinteni sunt, așadar, botezați într-un singur trup, al lui Iisus, în sensul că trupul Domnului este comunitatea de credincioși. Pentru Apostolul Neamurilor, Botezul

³ Pr. dr. Simion Radu, *Deosebirea dintre botezul Sfântului Ioan și Taina Sfântului Botez*, în „Telegraful Român”, nr. 123, anul 1975, nr. 25-26, pp. 2-4.

⁴ J.A. Fitzmeyer, *First Corinthians*, în col. „Anchor Yale Bible Commentaries”, Yale University, 2008, p. 135.

este ritualul de unificare și nu unul care încurajează competiția și scindarea între membrele unui singur trup.

Ideea de unitate explică și utilizarea de către Sfântul Pavel a Botezului ca parte a argumentului apologetic din I Cor. 15, 29. Pentru Apostol, Botezul nu este doar un ritual ascuns, nici doar un act de inițiere într-o grupare selectă. Aceasta este o aderare mărturisitoare la Hristos, din interior spre exterior, într-o formă vizibilă a actului cultic⁵. Realitatea și valoarea spirituală a Botezului, din perspectiva paulină, sunt cel mai bine exprimate în Rom. 6, 3-5, un pasaj care explică detaliat ideile din I Cor. 12, 13.

Sensul Botezului pe care corintenii par a-l fi înțeles greșit a fost ideea de unitate, nu numai unul cu altul, ci și cu Iisus. Pentru Sfântul Pavel, ritualul actului de Botez oglindește actul divin de unificare cu Iisus Hristos în două moduri:

1. se bucură de Botezul cu Mântuitorul Iisus Hristos, în moartea Sa. Fraza „împreună cu El” din Rom. 6, 4 afirmă că cel botezat împarte mormântul cu Mântuitorul. Utilizarea paulină a acestei expresii este metaforică, concepută ca „moarte adevărată”, până când vom fi îngropați. Este momentul de vârf în ritualul morții, punctul fără întoarcere;

2. corintenii negau posibilitatea învierii trupurilor din moarte (*to nekron*). Botezul nu numai că apropie pe om de Dumnezeu, în moartea Sa, dar și în Învierea Lui. În Rom. 6, 4b, scopul („ca să”; *ina*, gr.) de a fi îngropat cu Iisus este acela ca (*osper*, gr.) doar cu Iisus Hristos, Care a înviat din morți (*en nekron*), să lucrăm cu putere într-o înnoirea vieții.

Patru texte și patru precizări baptismale

În Faptele Apostolilor, pe parcursul relatării despre călătoriile misionare ale Apostolului Neamurilor, ni se dau câteva nume ale credincioșilor în Hristos care au primit Botezul: Lidia și casa ei (16, 15), temnicerul din Filipi (16, 33), cei doisprezece ucenici din Efes (19, 5).

---

⁵ Diac. asist. Ioan Caraza, *Botezul în lumina Sfintei Scripturi după mărturiirile Sfinților Părinți și în teologia reformatorilor*, în „Ortodoxia”, anul XLIII (1991), nr. 4, p. 112.

Relatând în cartea Faptele Apostolilor călătoria Apostolului Pavel spre Ierusalim, la sfârșitul celei de-a doua călătorii misionare, Sfântul Luca evidențiază succesul misiunii în Corint, dar și efortul soților Acvila și Priscila de a lucra în numele Domnului Hristos în Efes. Apare, pentru prima dată, numele retorului Apollo, cel despre care se vorbește în prima parte a Epistolei I Corinteni, din cauza căruia creștinii din Corint se divizaseră: „Iar un iudeu, cu numele Apollo, alexandrin de neam, bărbat iscusit la cuvânt, puternic fiind în Scripturi, a sosit la Efes” (Fapte 18, 24). Probabil încă nu ajunsese la Corint, ca să încânte cu eleganța propovăduirii pe locuitorii capitalei provinciei Ahaia.

Despre Apollo, în comentariul la Faptele Apostolilor, Sfântul Ioan Gură de Aur spune:

„Acesta era învățat în calea Domnului și, arzând cu Duhul, grația și învăța drept cele despre Iisus, cunoscând numai botezul lui Ioan. Și el a început să vorbească, fără sfială, în sinagogă. Auzindu-l, Priscila și Acvila l-au luat cu ei și i-au arătat mai cu de-amănuntul calea lui Dumnezeu» (Fapte 18, 25-26).

– Dacă omul acesta cunoștea numai botezul lui Ioan, cum atunci el «ardea cu duhul», căci Duhul nu era împărtășit prin botezul acela? Și dacă (ucenicii) aceia care au rămas după el aveau nevoie de Botezul lui Hristos, apoi cu atât mai mult acesta avea nevoie de el.

– Ce să răspundem la asta? Nu fără rost scriitorul a așezat episoadele povestirii sale unul după altul. Mi se pare că el era unul dintre cei o sută douăzeci, care au fost botezați împreună cu apostolii (Fapte 1, 15); iar dacă nu așa, atunci cu bărbatul acesta s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat cu Corneliu. El nu se botează până când aceia nu «i-au arătat mai cu de-amănuntul calea lui Dumnezeu». Dar mi se pare că și el trebuia să se boteze, deoarece ceilalți doisprezece nu știau nimic precis nici despre Iisus. Probabil el a și primit Botezul. Cel puțin, dacă și ucenicii lui Ioan, după botezul acela, iarăși s-au botezat, se cădea ca același lucru să-l facă și ucenicii aceștia. (...)

De unde aveau aceia botezul lui Ioan, dacă se aflau în Efes?

– Poate că au mers la Ierusalim (în timpul prediciei lui Ioan) și s-au întors de acolo botezați; dar, fiind botezați, ei nu-L știau pe Iisus. Nu le spune: «credeți în Iisus?». Dar ce? «Primit-ați voi Duhul Sfânt?» El știa că ei nu-L aveau, dar dorește ca ei să spună asta, ca,

având cunoștință de ceea ce le lipsește, singuri să-L ceară. «Iar Pavel a zis: Ioan a botezat cu botezul pocăinței, spunând poporului să creadă în Cel ce avea să vină după el.» Încă de la botez, Ioan proorocește. «Și punându-și Pavel mâinile peste ei, Duhul Sfânt a venit asupra lor și vorbeau în limbi și prooroceau»⁶.

Din citatul hrisostomic de mai sus reiese că soții Acvila și Priscila nu au descoperit lucrarea Duhului în râvna lui Apollo, contribuind la umplerea mesajului retoric adus de acesta cu esența creștinismului: Botezul în Hristos consfințit prin Duhul Sfânt.

1. Prima referire textuală la Botez o găsim în partea întâi a epistolei, atunci când Apostolul rezolvă problema împărțirii comunității în grupuri aparținând lui Chefa, Apollo, Pavel și Hristos (1, 10-31).

I Cor. 1, 13-17: *„Oare S-a împărțit Hristos? Nu cumva s-a răstignit Pavel pentru voi? Sau fost-ați botezați în numele lui Pavel? Mulțumesc lui Dumnezeu că pe nici unul din voi n-am botezat, decât pe Crispus și pe Gaius, ca să nu zică cineva că ați fost botezați în numele meu. Am botezat și casa lui Ștefana; afară de aceștia nu știu să mai fi botezat pe altcineva. Căci Hristos nu m-a trimis ca să botez, ci să binevestesc, dar nu cu înțelepciunea cuvântului, ca să nu rămână zadarnică crucea lui Hristos”.*

În efortul convingerii corintenilor, că nu trebuie să existe fracțiuni în Biserica sau comunitatea creștină din Corint, Apostolul Neamurilor întreabă retoric: „S-a răstignit Pavel pentru voi? Sau fost-ați botezați în numele lui Pavel?”, tocmai pentru a arăta absurditatea împărțirii în gruparea lui Pavel, sau a lui Apollo, sau a lui Chefa. Moartea pe cruce a Mântuitorului Hristos, cu caracter universal și răscumpărător, a fost cea care i-a adus pe corinteni și pe creștini în general în relație de fii ai lui Dumnezeu prin făgăduință. Cu acest argument, că nu Pavel a fost cel ce s-a răstignit pentru ei, Apostolul conchide că în numele Celui ce S-a jertfit pentru ridicarea păcatelor lumii, în numele Aceluia trebuie să se și boteze și să se dedice plenar⁷.

---

⁶ Johannes Chrysostom, *Omilia 40.2 In Acta Apostolorum*, Migne, P.G. 60, în traducere personală.

⁷ Pr. drd. Dumitru Viezuianu, *Semnificațiile și rolul Botezului în viața creștină după Noul Testament*, în „Studii Teologice”, anul XXXII (1980), nr. 1-2, p. 39.

A primi sau a face ceva „în numele” cuiva înseamnă – în limbajul lumii greco-romane – substituirea sau primirea unei garanții de la cineva, dar nu în mod direct de la acea persoană⁸. Numirea se aplica la condiția economică, când cineva primea un împrumut, în numele cuiva, fără a primi direct suma de la cel ce împrumuta. Dacă luăm în considerare argumentarea lui Bietenhard, se pare că avem de-a face cu o exprimare tipic semitică⁹, regăsită în Talmudul babilonian, care nu se referă la actul cultic al cufundării, ci mai degrabă la încorporarea cu Cel prin care s-a obținut ceva. De aceea, întrucât Apostolul interoghează dacă se consideră corintenii botezați în numele său, elimină ipoteza falsă prin care corintenii s-au împărțit în grupuri partizane, accentuând unitatea credincioșilor în Hristos¹⁰.

Continuând ironia, Apostolul amintește că doar câțiva corinteni au fost botezați de el, nu pentru că nu ar fi putut, ci pentru că misiunea la care a fost chemat era de a propovădui, mai mult decât de a boteza. De aceea mulțumește lui Dumnezeu că doar pe Crispus și pe Gaius, dintre cunoscuții corintenilor, i-a botezat. Pentru că nu a botezat decât foarte puțini dintre corinteni, respectivii nu se puteau constitui într-o grupare a celor botezați de Pavel¹¹.

Crispus erau un important convertit la creștinism, deoarece ocupase funcția de mai-mare al sinagogii din Corint. Trebuie să remarcăm, punând în acord textul din Faptele Apostolilor cu cel din Epistola către Corinteni, că mulți au crezut și s-au botezat, pe când despre Crispus autorul Faptelor Apostolilor spune că doar „a crezut Domnului”, fără a preciza și botezarea lui Crispus¹². Totuși, mărturia paulină din epistolă este directă, deci mult mai credibilă.

În Comentariul la Faptele Apostolilor, Sfântul Ioan Gură de Aur afirmă: „Dar Crispus, mai-marele sinagogii, a crezut în Domnul,

⁸ J.A. Fitzmyer, *op. cit.*, pp. 137-138.

⁹ Hans Bietenhard, „Onoma”, în G. Kittel & G. Friedrich (eds.), *Theological Dictionary of the New Testament*, vol. 5, Grand Rapids, Eerdmans, 1967, p. 279.

¹⁰ Pr. prof. dr. Dumitru Radu, *Botezul ca încorporare în Noul Legământ și problema sinergismului*, în „Ortodoxia”, anul XLVI (1994), nr. 1, p. 15.

¹¹ Pr. prof. dr. Constantin Coman, *Diversitatea și unitatea darurilor în Biserică (Epistola I Corinteni, cap. 12)*, p. 56; http://www.ftoub.ro/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=72&Itemid=396 (17 decembrie 2011).

¹² Drd. Constantin Preda, *Doctrina și practica botezului după Faptele Apostolilor*, în „Ortodoxia”, anul XLIX (1997), nr. 3-4, p. 46.

împreună cu toată casa sa.» Uită-te cum cei dreapți făceau asta, atunci, cu toată familia lor. După aceea și mulți alții au crezut și s-au botezat. Mai-marele sinagogii este numit aici acel Crispus, despre care spune în epistolă: «Pe nici unul din voi n-am botezat, decât pe Crispus și pe Gaius» (I Cor. 1, 14). Iar acesta, mi se pare, se numește și Sostene, deoarece acest bărbat era într-atât de credincios, încât fiind bătut se afla mereu cu Pavel¹³.

Alt nume prezentat de Sfântul Pavel în sprijinul faptului că a botezat puțini corinteni este cel al lui Gaius. Acesta a fost menționat în Fapte 19, 29: „S-a umplut toată cetatea (Efesului) de tulburare și au pornit într-un cuget la teatru, răpind împreună pe macedonenii Gaius și Aristarh, însoțitorii lui Pavel”. Gaius mai este menționat și în Rom. 16, 23: îmbrățișează pe „Gaius, gazda mea și a toată Biserica”. Din această ultimă exprimare reiese că Gaius era bogat, permițându-și să întrețină în casa sa o biserică-locaș de cult.

Al treilea nume evocat de Apostolul Neamurilor este cel al lui Ștefana(s), cu casa lui. Din finalul aceleiași epistole știm cum „casa lui Ștefanos, ... este pârga Ahaei” (I Cor. 16, 15), iar acesta împreună cu Fortunas și Ahaic „au liniștit duhul meu și al vostru” (I Cor. 16, 17).

Mărturisirea credinței și botezarea unei persoane cu toată casa ei însemna convertirea și spălarea păcatelor prin cufundarea în apa Botezului a tuturor membrilor familiei, precum și oferirea locuinței lor ca loc de cult pentru creștini. Acest lucru îl confirmă Sfântul Ioan Gură de Aur în Comentariul de la Faptele Apostolilor, când vorbește despre convertirea și botezarea Lidiei din Atena și a temnicerului din Filipi: „Iar după ce s-a botezat și ea și casa ei...” Uită-mi-te cum ea i-a convins pe toți (din casa ei), apoi uită-te la cucernicia ei, cum îi roagă pe apostoli, de câtă smerenie, de câtă înțelepciune sunt pline cuvintele ei! «De m-ați socotit, zice, că sunt credincioasă Domnului.» Nimic nu putea fi mai convingător. Pe cine n-ar fi mișcat cuvintele acestea? Nu simplu îi ruga și îi chema, nu i-a lăsat să facă ceea ce voiau, dar îi silea cu tărie; tocmai asta înseamnă cuvintele: «și ne-a făcut să rămânem», adică prin cuvintele

---

¹³ Johannes Chrysostom, *Omilia 39.2 In Acta Apostolorum*, Migne, P.G. 60, în traducere personală.

acelea. Uită-te cum ea, îndată, aduce roadă și socoate această vizită o bunătate mare făcută ei. Că m-ați găsit dreaptă, zice, înaintea lui Dumnezeu se vede din aceea că mi-ați încredințat taine ca acestea, pe care nu mi le-ați fi încredințat dacă nu m-ați fi socotit așa”. Și n-a îndrăznit să-i cheme mai înainte, ci numai după ce s-a botezat, arătând că altfel nici nu i-ar fi convins¹⁴.

Sfântul Luca ne prezintă în Fapte 16, 23-34 lucrarea misionară a Sfântului Pavel, fără a preciza numele temnicerului din Filipi, care scapă de la o moarte tipic romană, prin convertirea credinței și cufundarea în moartea și Învierea Mântuitorului Hristos, atât pe el cât și pe cei din casa sa. Relatarea lucană este tâlcuită de Sfântul Ioan Gură de Aur astfel:

„Temnicerul nu era un om rău; el i-a închis în fundul temniței, pentru că a primit o astfel de poruncă, iar nu de la sine a făcut asta. Dar de ce Pavel nu a strigat îndată la el? Pentru că temnicerul era înfricoșat și tulburat și n-ar fi auzit. De aceea, când Pavel a văzut că el are de gând să se omoare, îl oprește și îi spune tare: «Toți suntem aici». După asta, «el, cerând lumină, s-a repezit înăuntru și, tremurând de spaimă, a căzut înaintea lui Pavel și a lui Sila». Temnicerul a căzut la picioarele prizonierului! Îi scoate afară și spune: «Domnilor, ce trebuie să fac ca să mă mântuiesc?». Oare ce-au spus ei? Uită-mi-te: el nu i-a îndrăgit pentru că a scăpat de primejdie, ci pentru că a fost copleșit de puterea minunii.

(...) Temnicerului i s-au deschis ușile inimii, s-au dezlegat legăturile puternice și a strălucit lumina; căci lumina a strălucit și în inima lui. «S-a repezit înăuntru și a căzut» și nu întreabă: ce s-a întâmplat, cum s-a întâmplat? – dar îndată spune: «Ce trebuie să fac ca să mă mântuiesc?». Dar ce-i răspunde Pavel? «Crede, spune, în Domnul Iisus și te vei mântui tu și casa ta.» Mult înseamnă pentru oameni și ceea ce se va mântui și casa lor. «Și i-au grăit lui cuvântul lui Dumnezeu și tuturor celor din casa lui. Și el, luându-i la sine, în acel ceas al nopții, a spălat rănile lor și s-a botezat el și toți ai lui îndată.» I-a spălat, și singur s-a spălat; le-a spălat rănile, iar singur s-a spălat de păcate; i-a hrănit, și singur s-a săturat. «Și s-a velselit», se spune, cu toate că n-a primit nimic, ci numai cuvinte și

---

¹⁴ Johannes Chrysostom, *Omilia 35 In Acta Apostolorum*, în Migne, P.G. 60, în traducere personală.

nădejdi bune. «Și s-a veselit cu toată casa, crezând în Dumnezeu»: asta era dovada credinței lui – că el a fost eliberat de toate»¹⁵.

Din textul de mai sus reiese legătura între moarte și mântuire (salvare), care se produce în urma Tainei Botezului, cufundând în apa izbăvirii rănila păcatului și dobândind veselia unei noi vieți, duhovnicești.

2. Al doilea text în care este amintit Botezul se găsește la I Cor. 10, 1-4, accentuând caracterul prefigurativ al trecerii prin Marea Roșie, dar și relația cu Taina Sfintei Împărtășanii¹⁶.

I Cor. 10, 1-4: „*Căci nu voiesc, fraților, ca voi să nu știți că părinții noștri au fost toți sub nor și că toți au trecut prin mare. Și toți, întru Moise, au fost botezați în nor și în mare. Și toți au mâncat aceeași mâncare duhovnicească; Și toți aceeași băutură duhovnicească au băut, pentru că beau din piatra duhovnicească ce îi urma. Iar piatra era Hristos*”.

Ce vrea să spună Apostolul Neamurilor că „prin Moise au fost botezați”, dacă nu acel moment al trecerii prin Marea Roșie, în exodul din Egipt către Pământul făgăduinței?

Sfântul Pavel amintește momentul robiei din Egipt și eliberarea evreilor de sub tirania politeistă. Minunile săvârșite de Dumnezeu prin mâna profetului Moise, culminând cu trecerea Mării Roșii exprimă, sub forma unei prefigurări, viața eliberată de sub tirania păcatului. Sfântul Apostol Pavel, adresându-se unor creștini din Corint care considerau suficientă integrarea în comunitatea bisericească prin harul Sfințelor Taine, îi îndeamnă să lucreze cu responsabilitate relația de credincioșie față de Dumnezeu, folosindu-se de exemple prefiguratoare din Vechiul Testament: israeliții, ieșind din Egipt, toți au avut parte din plin de ajutorul plin de dragoste al lui Dumnezeu, în exodul lor prin pustie, fiind umbriți de nor, în timpul zilei, și luminați de stâlpul de foc, în timpul nopții (Exod 13, 21).

¹⁵ Johannes Chrysostom, *Omilia 36.2 In Acta Apostolorum*, în Migne, P.G. 60, în traducere personală.

¹⁶ Două studii de teologie biblică dezvoltă raportul între prefigurările Botezului și Euharistiei în Epistola I Corinteni: Pr. asist. Vasile Mihoc, *Sensul tipic al Vechiului Testament după I Cor. 10, 1-11*, în „Mitropolia Ardealului”, anul 1976, nr. 4-6, pp. 273-285, și Pr. prof. dr. Vasile Mihoc, *Comuniunea credincioșilor cu Hristos și întreoalță prin Sfânta Euharistie după I Cor. 10, 14-22*, în *Persoană și comuniune. Prinos de cinstitie Preotului profesor acad. Dumitru Stăniloae, 1903-1993*, Sibiu, 1993, pp. 420-433.

Dumnezeu a folosit modelul poporului Israel pentru a sublinia dorința Sa de eliberare a omului de sub asuprirea păcatului. Faraon, care inițial a consimțit la plecarea evreilor spre Pământul făgăduinței, a revenit cu dârzenie asupra hotărârii, călcându-și cuvântul. Israel a mers la porunca lui Moise spre Marea Roșie, ca direcție a eliberării. Dincolo de apă se afla eliberarea. Acest episod este interpretat de Sfântul Apostol Pavel, în Epistola I Corinteni, ca prefigurare a botezului creștin. Relatarea din Exod 13, 21 amintește de călătoria lui Dumnezeu alături de poporul Israel, prin prezența norului ce-i umbrea ziua, iar noaptea era luminos. Celor din Corint, Sfântul Pavel le spune că „toți erau sub nor și au trecut prin mare”. Fiii lui Israel sunt sub nor și în mare. Cuvântul *baptizo* înseamnă cufundare, acoperire cu apă. Cei ce au trecut din Egiptul păcatului spre pământul eliberării au experimentat apa de ambele părți ale drumului de pe fundul mării, dar și norul de deasupra care-i acoperea. A fost nu doar o fugă din fața urmăritorilor, cât mai ales o eliberare din zona păcatului, prin pocăință, asemănătoare îndemnului petrin: „Pocăiți-vă și să se boteze fiecare în numele lui Iisus spre iertarea păcatelor” (Fapte 2, 38).

Grija divină s-a manifestat față de cei ce au trecut ca pe uscat prin Marea Roșie (Exod 14, 22), dându-le mană din cer și apă din piatră. Totuși, doar doi evrei – Iosua Navi și Caleb – au rămas neclintii în credința lor, fiind răsplătiți cu bucuria intrării în Pământul făgăduinței.

Israelii nu puteau fi eliberați sau mântuiți de asupritorii egipteni fără a trece prin Marea Roșie. Pentru că ei au ales să asculte mesajul lui Dumnezeu transmis prin Moise, au putut trece de cealaltă parte a mării. Prezența lui Dumnezeu s-a manifesta deasupra lor, ajutându-i să treacă prin apa mării, fiind cufundați, totodată, și în norul ce exprima asistența dumnezeiască în acel moment. Ceea ce spune Apostolul în capitolul 10 subliniază că trecerea și umbrirea divină au fost simultane, confirmând evreilor că cei ce se încred în El nu rămân fără ajutor¹⁷. Folosirea tipologică a trecerii prin Marea Roșie reprezintă un fapt istoric (cf. Exod 14, 22; Ps. 77, 16; 105, 9-11), dar și un model (tip) pentru cei ce aderă în credință la Hristos, căci „toate câte s-au scris mai înainte s-au scris spre

---

¹⁷ Pr. asist. Vasile Mihoc, *Sensul tipic...*, p. 278.

învățătura noastră, ca prin răbdarea și mângâierea care vin din Scripturi să avem nădejde” (Rom. 15, 4).

Apostolul Neamurilor îi avertizează, astfel, pe creștinii corinteni că sunt necesare roade de pocăință și fapte ale credinței pentru păstrarea unității Bisericii. Tâlcuind prefigurările veterotestamentare, Teodoret al Cirului arată că, „vrând mai multe să-i învețe, le aduce aminte cele întâmplare cu israelitenii, atât cele bune pe care le-au primit, cât și pedepsele pe care le-au îndurat, și numește acestea tipuri ale acestora, învățând cum vor cădea în asemenea stări cei ce arată aceeași necredință”¹⁸.

Creștinii, care sunt mărturisitorii lui Dumnezeu și noul popor Israel, vor beneficia de roadele mântuirii dacă devin antitipuri ai vechilor israeliți care au fost botezați „în nor și în mare”, adică dacă primesc credința creștină și Botezul în numele Sfintei Treimi.

Norul închipuia scutul apărător al lui Dumnezeu (cf. Exod 13, 21-22), iar cei ce au fost umbriți au experiat acest ajutor, primind de la Dumnezeu un fel de botez. Sfântul Grigorie Teologul spune că „aceasta a fost o închipuire, precum și lui Pavel i se pare, marea a apei, norul a Duhului, mana a pâinii vieții, băutura a dumnezeieștii băuturi”¹⁹.

Teodoret al Cirului explică amănunțit această înlănțuire de tipuri: „Marea preînchipuia colimvitra Botezului, iar norul, darul Sfântului Duh, Moise preotul, cel ce botează, toiagul închipuia crucea, israeliții închipuiau pe cei ce se botează, iar egiptenii cei ce s-au afundat închipuiau demonii ce se îneacă în apa Botezului și fa-raon închipuie pe diavolul”²⁰.

Prin expresia „toți, întru Moise, au fost botezați în nor și în mare”, Apostolul ne spune că fiii lui Israel, cufundați alături de Moise în mare, au devenit părtași ai lui Iisus Hristos. Și Moise, și evreii au fost botezați, deoarece au urmat pe Moise în mare. Dumnezeu i-a cruțat pe cei ce cu credință s-au cufundat în mare, oferindu-le și hrana spirituală, pe Hristos – pâinea și băutura vieții,

---

¹⁸ Teodoret al Cirului, *Comentar la I Corinteni*, în Migne, P.G., LXXXII, 302, apud *Ibidem*.

¹⁹ Sfântul Grigorie Teologul, *In Theofania*, în Migne, P.G., XXXVI, 321, apud *Ibidem*, p. 279.

²⁰ Teodoret al Cirului, *Comentar la I Corinteni*, în Migne, P.G., LXXXII, 302, apud *Ibidem*.

iar pe cei ce au fost împietriți la inimă și cu răutate, precum egiptenii urmăritori, i-a înecat în răutatea lor.

3. Al treilea text din Epistola I Corinteni care face referire la Botez este I Cor. 13, 12: „*Pentru că într-un Duh ne-am botezat noi toți, ca să fim un singur trup, fie iudei, fie elini, fie robi, fie liberi, și toți la un Duh ne-am adăpat*”.

În contextul larg al Epistolei I Corinteni, există unanimitatea părerii bibliștilor că afirmațiile pauline din cap. 8, 1 - 11, 1 despre atitudinea proprie a creștinilor și demonstrația realității învierii (din 15, 1-58) se referă la slujirea bisericească a fiecăruia, ca membru dintr-o comunitate unită.

După ce Apostolul Pavel aduce sfaturi privind acoperirea capului femeii la slujirea din Biserică (11, 2-16) și amintește de importanța Cinei de Taină în viața credincioșilor din Corint (11, 17-34), abordează problema darurilor duhovnicești sau a harismelor, în 12, 1-14, 40.

Capitolul 12, 1-13, 1 enumeră multe daruri duhovnicești, incluzând harismele și darurile slujirii bisericești, care izvorăsc și se împlinesc într-un singur Duh. După o scurtă introducere, în care este expusă lucrarea Duhului (12, 1-3), Sfântul Pavel dezvoltă învățătura despre unitate în varietate și varietate în unitate, ca ideal al slujirii spirituale creștine într-o simfonie și ordine unitară (14, 40). Afirmând că sunt numeroase harisme care ajută la creșterea Bisericii creștine (12, 4), amintește nouă daruri ale Duhului Sfânt (v. 7-10), rezumând că „toate sunt inspirate de unul și același Duh” (v. 11). Apoi, Sfântul Pavel, în 12, 12-27, revine la modul în care lucrarea Duhului a făcut pe corinteni, ca parte a tuturor creștinilor, să fie încorporați Trupului lui Hristos. În corpul omenesc, care este unul complex, sunt multe membre cu diferite funcțiuni. La fel, în Trupul eclezial, în care am fost încorporați prin Botez, coexistă membre cu slujiri și lucrări diferite (*energmaton*). În 12, 28-31a, Sfântul Apostol Pavel trece la slujirea bisericească harismatică, adică la cei ce diriguiesc comunitatea creștină din punct de vedere spiritual, subliniind nu întâietatea cuiva, ci unitatea în diversitate și diversitatea slujirilor în unitatea Bisericii (din Corint). Apoi Apostolul încurajează cultivarea celor mai prețuite daruri duhovnicești, precizând că există ceva superior acestora: dragostea sau iubirea creștină (*agape*), care continuă deschiderea duhovnicească

spre Dumnezeu și oameni chiar și după încetarea lucrării harismatice (cf. 13, 1, 8-13)²¹.

După ce a exprimat relația darurilor duhovnicești în edificarea Trupului lui Hristos – Biserica, Apostolul revine la partea practică a exercitării în public a darurilor harismatice, solicitând ordine și bunăcuviință în edificarea prin slujire a Bisericii (14, 20-40).

În I Cor. 12, 13, Apostolul folosește cuvintele: „Într-un Duh ați fost botezați într-un trup... căci toți la un Duh ne-am adăpat”.

Cei ce botează copii văd în acest verset un argument pentru Botez, apa botezului fiind descrisă drept împreună-lucrătoare cu Duhul pentru încorporarea celui botezat în Trupul lui Hristos²². Argumentul forte este termenul grecesc *baptizein*, care implică scufundare în apă, iar acest sens este cuprins în acest verset²³.

Apartenența la comunitatea creștină este marcată atât prin mărturisirea aceleași credințe, Botezul și întrunirile liturgice, dar este definită mai ales de primirea Duhului lui Dumnezeu. „Creștinii sunt ai lui Dumnezeu, pentru că au primit și poartă Duhul lui Dumnezeu înăuntrul lor.”²⁴

Diferențele sociale și etnice între cei ce au primit arvuna împărăției lui Dumnezeu în inimile lor (cf. Lc. 17, 21) dispar, elementul unificator și dinamic fiind Duhul Sfânt²⁵. Momentul primirii Duhului Sfânt este, fără îndoială, Botezul acestora. Din scrierile pauline deducem această legătură a primirii Duhului lui Dumnezeu cu Botezul. Teologia baptismală pe care Apostolul o dezvoltă

²¹ Rev. PhD. Lecturer Ilie Melniciuc Puică, „*A still more excellent way*” (1 Cor 12, 31) is Christian Love, în „Analele Științifice ale Universității «A.I. Cuza» Iași”, Teologie Ortodoxă, serie nouă, tom. XVI, 2011, no. 1, pp. 17-34.

²² Pr. lect. dr. Gheorghe Petraru, *Botezul în Biserica Ortodoxă și eroarea neo-protestantă despre botez*, în „Teologie și Viață”, anul X (LXXVI) (2000), nr. 1-6, p. 45; Pr. Vasile Moise, *Botezul pruncilor*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, anul XLVII (1970), nr. 7-8, p. 412; Pr. T. Bodnar, *Botezul cel adevărat*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, anul XLVII (1970), nr. 11-12, p. 678; Pr. prof. Grigorie T. Marcu, *Botezat-a pruncii Biserica primară?*, în „Mitropolia Olteniei”, anul VII (1956), nr. 4-5, p. 178.

²³ *Baptizestai* nu semnifică invariabil cufundare în apă, iar ca argument avem textele din Mc. 10, 38, Lc. 12, 50, Fapte 1, 5, I Cor 10, 2.

²⁴ Pr. prof. dr. Constantin Coman, *op. cit.*, p. 42.

²⁵ Pr. dr. Ioan Petreună, *Botezul Sfântului Duh*, în „Mitropolia Banatului”, anul XIV (1964), nr. 1-3, p. 38.

cu deosebire în Epistola către Romani (cap. 6-8) așază Botezul la baza vieții celei înnoite, a viețuirii după har a omului nou²⁶.

Subliniind importanța Duhului Sfânt în Taina Botezului, la care Sfântul Petru invită pe evreii adunați la Cincizecime, Sfântul Ioan Hrisostom afirmă, în Comentariul la Faptele Apostolilor:

„– Dar de ce Hristos zice: «veți fi botezați», dacă în foișor nu era apă?

– Deoarece mult mai important în Botez este Duhul, prin Care lucrează apa. La fel și despre Hristos se spune că a fost uns, nu pentru că ar fi fost vreodată uns cu untdelemn, ci pentru că a primit pe Sfântul Duh. De altfel, putem admite că ei au fost botezați și cu apă, și asta în timpuri diferite. La noi și una și alta (adică Botezul cu apă și cu Duh) sunt împreună, dar atunci erau despărțite. La început ei au fost botezați de Ioan, și nu-i de mirare lucrul acesta. Căci dacă vameșii și desfrânatelile mergeau la botezul acela, apoi cu atât mai mult aceia care după asta aveau să se boteze cu Duh Sfânt. (...)

Așa a fost și cu Pavel; el n-a primit îndată harul, ci mai întâi au trecut trei zile, în care el era fără vedere, se curăța și se pregătea cu frică. După cum cei care vopsesc porfira mai întâi pregătesc țesătura pe care au ales-o pentru vopsire cu alte substanțe, ca stofa să nu se decoloreze, tot așa și aici, Dumnezeu mai întâi pregătește sufletul care priveghează, și după aceea își revarsă harul. Asta este pricina pentru care El nu L-a trimis pe Duhul îndată, ci L-a trimis la Cincizecime. Iar dacă cineva m-ar întreba: «De ce nu botezăm și noi la Cincizecime?», voi răspunde că harul și în ziua Cincizecimii, și acum este același; dar mintea este acum mai înaltă, pentru că se pregătește prin post²⁷. Al doilea motiv, nu mai puțin important, este cel care se trage de la Cincizecime.

---

²⁶ Pr. prof. dr. Constantin Coman, *op. cit.*, pp. 76-77; Drd. Nadim Tarazi, *Relația dintre botez și înviere în viața credinciosului după Epistola către Romani*, în „Studii Teologice”, anul XXVI (1974), nr. 1-2, p. 62; Drd. Eugen Moraru, *Adam cel vechi și Adam cel Nou – Iisus Hristos în epistolele pauline*, în „Mitropolia Ardealului”, anul XXIX (1984), nr. 3-4, p. 177.

²⁷ Trebuie precizat că Sfântul Ioan Hrisostom a rostit cuvântările din Comentariul la Faptele Apostolilor în decursul Postului Mare, caracterul catehetic fiind evident.

– Dar care anume?

– Părinții noștri socoteau Botezul un frâu puternic împotriva poftelor rele și o lecție mare, care îi învăța să trăiască în curățenie chiar și în timpul veseliei.

– Spune-mi: când vei fi chemat să dai socoteală de ce nu te-ai botezat, de ce nu te-ai îngrijit de virtuți, ce vei spune? Acolo mai poți să te scuzi cu povara poruncilor și cu greutatea virtuților; dar aici nu este nimic asemenea. Aici este harul, care îți dăruiește libertatea. Te temi să nu păcătuiești? Spune asta după Botez, și atunci trezește frica aceasta, ca să păstrezi libertatea pe care ai primit-o, iar nu ca să te ferești de un dar ca acesta. Căci până la Botez ești cucernic, iar după Botez, ușuratic! Aștepti ziua patruzecimii? Pentru ce? Oare este perioada aceea mai deosebită? Nu în ziua de Paști s-au învrednicit Apostolii de har, ci în altă vreme; de asemenea, nu erau Paștile când s-au botezat trei mii și cinci mii de suflete, când s-au botezat Corneliu, famenul și mulți alții. Așadar, să nu așteptăm momentul prielnic, ca nu cumva prin șovăirea și amânarea noastră să ne lipsim de așa bunuri mari și să plecăm de aici fără ele. Cât de mare, credeți, este de fiecare dată suspinul meu, când aud că cineva a plecat din lumea aceasta nebotezat, când îmi închipui acele chinuri de nesuferit și acea osândă de neînlăturat! Și iarăși, cât de tare mă întristez când îi văd pe alții care ajung la ultima răsufare, dar nici atunci nu-și arată dorința de a se boteza!”²⁸.

Nașterea din nou nu se epuizează în Botez, căci harul primit la Botez se cere lucrat și actualizat prin viață de credință și fapte bune a celui botezat. Nașterea din nou se împlinește prin harul lui Dumnezeu și prin lucrarea celui botezat. Fără una sau cealaltă din aceste două dimensiuni nu există cu adevărat naștere de sus. Cel botezat este născut din nou, dar, totodată, el trebuie să-și lucreze nașterea din nou printr-o viață bine plăcută lui Dumnezeu²⁹. Se poate spune, astfel, că nașterea din nou este, pe de o parte, un har al lui Dumnezeu, primit prin Botez, iar pe de altă parte, o poruncă de

---

²⁸ Johannes Chrysostom, *Omilia 1 In Acta Apostolorum*, în Migne, P.G. 60, în traducere personală.

²⁹ Pr. prof. dr. Vasile Mihoc, *Nașterea de sus*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 1996, p. 40.

împlinit, o îndatorire care revine credinciosului, și aceasta deoarece harul oferit gratuit de Dumnezeu cere și lucrarea noastră³⁰.

În mod concret, noi primim prin Taina Botezului o viață nouă, paralelă cu cea biologic-temporală, care începe aici și dăinuie pentru veșnicie. În funcție de osteneala duhovnicească, fiecare luminează haina primită de suflet la Botez sau o întunecă.

Întâlnim două erori grave³¹ în viața creștinilor care nu înțeleg valoarea Botezului sau a nașterii de sus:

1) desconsiderarea harului Botezului, ca har al nașterii duhovnicești la viața cea nouă în Hristos;

2) nesocotirea îndatoririi de a conlucra cu acest har, printr-o viață după voia lui Dumnezeu.

Cea dintâi este eroarea sectară, care neagă harul Botezului; cea de-a doua este eroarea celor care sunt „creștini” numai cu numele, a celor care s-au învrednicit de harul Botezului, dar care-l nesocotesc și trăiesc o viață de păcat³².

Prin Botez, așadar, se sălășluiește în adâncul ființei omului Hristos, prin Duhul Sfânt. Cel botezat este făcut, astfel, templu al lui Hristos sau al Duhului Sfânt (I Cor. 3, 16-17; 6, 19; II Cor. 6, 16). Inima sa este o sfântă a sfințelor, în care a intrat Hristos prin Botez. Dar harul rămâne numai ca o putere spre fapte bune, faptele înseși având a le săvârși omul³³. Și pe măsură ce le săvârșește, se face descoperită puterea harului în el, se face vădită prezența lui Hristos în el. Păcatele de după Botez fac necesară însă o „nouă naștere din nou” sau o „renaștere”. După a doua naștere – cea a Botezului – e nevoie și de o a treia naștere, cea a pocăinței.

4. Ultimul text din Epistola I Corinteni care face referire la Botez îl găsim la 15, 29, ca argument al credinței corintenilor în roadele nașterii duhovnicești și după moarte, pentru cel ce a primit taina credinței și cufundarea în moartea și Învierea cu Hristos:

³⁰ Pr. asist. Vasile Mihoc, *Nașterea și creșterea în viața cea nouă în Hristos*, în „Mitropolia Ardealului”, anul XXVIII (1983), nr. 9-10, p. 582.

³¹ Pr. drd. Alexandru Tudor, *Viața sacramentală a Bisericii în „Faptele Apostolilor”*, în „Studii Teologice”, anul XXXII (1980), nr. 1-2, p. 201.

³² Pr. prof. dr. Vasile Mihoc, *Nașterea de sus...*, p. 43.

³³ Pr. Mihai Vizitiu, *Lucrarea și darurile Sfântului Dub după Epistolele I și II Corinteni*, în „Teologie și Viață”, anul I (1991), nr. 9-12, p. 148.

„Fiindcă ce vor face cei care se botează pentru cei morți? Dacă morții nu înviază nicidecum, pentru ce se mai botează pentru ei?”

Problema doctrinară majoră tratată în capitolul 15 este una de natură eshatologică: realitatea învierii morților și natura trupurilor înviate. Se pare că negarea învierii morților de unii corinteni a ajuns la cunoștința lui Pavel prin viu grai (15, 12)³⁴.

În a patra serie de argumente împotriva acelor care negau învierea (după argumentele istorice, logice și teologice), Pavel se referă la practica celor din Corint, care se botezau pentru cei morți.

Viața creștinilor presupune, în viziunea Apostolului, unele renunțări și jertfe. De aceea, ar fi o nebunie dacă moartea ar însemna sfârșitul tuturor.

O parte dintre corinteni obișnuiau să se boteze pentru cei morți, tocmai pentru că sfârșitul nu însemna pentru ei punctul final al existenței. Sfântul Pavel se folosește de această practică și o aduce ca argument logic empiric în sprijinul susținerii adevărului învierii din morți: „Fiindcă ce vor face cei care se botează pentru cei morți? Dacă morții nu înviază nicidecum, pentru ce se mai botează pentru ei?” (15, 29).

Unii membri ai Bisericii credeau că Împărăția era deja în mijlocul lor, în plinătatea ei, și că era cu adevărat spirituală (I Cor. 4, 8-10). Din cauza influenței dualismului pregnostic, trupul era considerat de mică importanță în comparație cu sufletul. Sub influența ideilor specifice eshatologiei, o grupare a creștinilor corinteni a negat posibilitatea învierii trupurilor (15, 12)³⁵. De aceea, Apostolul Pavel contrazice această învățătură falsă și prezintă argumentele prin care să demonstreze nu numai posibilitatea învierii, dar și realitatea ei.

Interpretarea Botezului pentru cei morți, din versetul 29, depinde de modul în care înțelegem cuvintele mai importante din text, și anume verbul *baptizein*, substantivul *hoi nekroi* și prepoziția *hyper*.

---

³⁴ Diac. prof. N. Nicolaescu, *Actualitatea Epistolei I către Corinteni*, în „Studii Teologice”, anul III (1951), nr. 3-4, pp. 203-204.

³⁵ Drd. Anca Manolache, *Sfânta Taină a Botezului*, în „Glasul Bisericii”, anul XXXVII (1978), nr. 5-6, pp. 542-543.

Verbul *baptizein* apare în verset de două ori, fiind folosit cu referire la Botezul creștin, întrucât Apostolul îl folosește sistematic cu acest sens în I Corinteni³⁶.

Termenul *hoi baptizomenoi* a fost înțeles cu referire la toți credincioșii sau vizând doar un grup restrâns de credincioși din Corint. Utilizarea verbului la persoana a treia, plural, în versetul 29b (*baptizontai*, „se botează ei”) presupune că nu toți membrii comunității au practicat Botezul pentru cei morți.

Apostolul, deci, identifică un grup de credincioși, cunoscuți de cititorii epistolei sale, care practicau Botezul pentru cei morți: pe de o parte, ei neagă posibilitatea învierii, iar pe de altă parte se botează pentru cei decedați, probabil rude sau prieteni apropiați. Marea absurditate a corintenilor o folosește Apostolul ca parte a argumentului său.

Hoi nekroi. Substantivul *nekros* este folosit de două ori în I Cor. 15, 29, în ambele cazuri la plural, prima oară articulat, iar a doua oară nearticulat. Unii cercetători³⁷ sugerează o utilizare metaforică a substantivului *ton nekron* în 29a, cu sensul de „morți din punct de vedere spiritual”, iar alții cred că termenul se referă la „trupurile muribunde” ale credincioșilor³⁸. Cei mai mulți cercetători, însă, susțin că, atât în prima parte a versetului, cât și în cea de-a doua, substantivul trebuie înțeles literal.

Din forma articulată a substantivului în *hyper ton nekron*, „pentru cei morți”, deducem că Botezul nu era făcut pentru morți în general, ci pentru cazuri individuale de persoane decedate. Sfântul Apostol Pavel folosește substantivul *nekros* în capitoul 15, prin flexiune cu articolul hotărât, pentru a face diferența între cei care au murit fiind credincioși și morții, în general. Astfel, forma nearticulată apare în versetele 12, 13, 15, 16, 20, 21 și 29b, cu referire la morți (decedați), în general, iar cu articol în 29a, 35, 42 și 52, cu referire la creștini care au murit.

---

³⁶ A. Oepke, „Bapto, baptizo”, în G. Kittel & G. Friedrich (eds.), *Theological Dictionary of the New Testament*, trans. W. Bromiley, vol. 1, Eerdmans, Grand Rapids, 1983, pp. 530-536.

³⁷ I. Tipei, *Botezul pentru cei morți*, în *Studii exegetice în Noul Testament*, Editura Pleroma, 2005, pp. 192-194; G.R. Beasley-Murray, *Baptism in the New Testament*, Eerdmans, Grand Rapids, 1962, p. 148.

³⁸ B.M. Foschini, *Those who are baptised for the dead: 1 Cor. XV, 29. An Exegetical Historical Dissertation*, în „Catholic Biblical Quarterly”, nr. 13, 1951, p. 67.

În versetul 29, deci, avem atât forma articulată a substantivului, cu referire la cei care au murit fiind credincioși (29a), cât și cea nearticulată, cu referire la morți, în general (29b). Morții pentru care unii dintre corinteni se botezau erau, așadar, credincioși care au decedat, întrucât, atât membrii Bisericii din Corint care au decedat, cât și nou convertiții, care au murit fără să se fi botezat, pot fi identificați prin apelativul de „credincioși”.

Hyper. Cel mai comun sens al prepoziției *hyper* urmată de un genitiv este „pentru”, sau „în locul”, exprimând ideea de substituie. Astfel, considerăm că în versetul 29 Apostolul Pavel se referă la un botez efectuat de un grup restrâns de credincioși (probabil) din Corint, în beneficiul unor persoane decedate care au murit fiind credincioase, fără să fi avut însă posibilitatea de a se boteza³⁹.

În conformitate cu afirmațiile biblistului Richard DeMaris, Botezul se făcea cu precădere pentru rudele care au decedat de curând, întrucât, în gândirea grecilor și a romanilor, călătoria din lumea celor vii în lumea celor morți era o tranziție critică⁴⁰. În perioada când cei decedați se aflau încă între cele două lumi, cei din lumea celor vii îi mai puteau ajuta în vederea schimbării statutului spiritual în care i-a găsit moartea. Dacă cei necredincioși au recurs la ritualuri păgâne, lungi și elaborate, unii creștini din Corint au înțeles că pot schimba statutul incert al celor dragi, botezându-se pentru ei.

Cei mai mulți cercetători care acceptă această interpretare susțin că Pavel se folosește de un *argumentum ad hominem*⁴¹. Întrebarea pe care o pune Apostolul este retorică și nu înseamnă că el a fost de acord cu practica Botezului pentru cei morți. El a vrut doar să arate lipsa de logică a unora care practicau Botezul pentru cei morți,

---

³⁹ Reisenfeld, „Hyper”, în *Theological Dictionary of the New Testament*, trans. W. Bromiley, 1983, vol. 8, p. 512.

⁴⁰ R.E. DeMaris, *Corinthian Religion and Baptism for the Dead (1 Corinthians 15:29): Insights from Archaeology and Anthropology*, în „Journal of Biblical Literature”, nr. 114, 1995, p. 672.

⁴¹ D. Stamatiou, „La plinirea vremii...” (*Gal. IV, 4*). *Pagini de Noul Testament*, Editura Universității Craiova, 2004, p. 150; Pr. drd. Mihai Milea, *Botezul Mântuitorului – studiu exegetic-dogmatic*, în „Glasul Bisericii”, anul XLIX (1990), nr. 1-2, pp. 42-43; Pr. I. Mircea, *Taina Botezului*, în „Ortodoxia”, anul XXXI (1979), nr. 3-4, p. 467.

crezând că aceștia se vor mântui, dar, pe de altă parte, tot ei nu credeau în învierea morților.

Față de această eroare cultică și dogmatică nu avem elemente de comparație sau date suplimentare, care să evidențieze contextul liturgic în care se desfășura, cât de controversată era practica în Biserica din Corint sau care a fost extinderea ei în Corint și în alte regiuni ale Imperiului Roman.

În *Omilia XI* la Epistola I către Corinteni, Sfântul Ioan Gură de Aur recunoaște că este greu a tâlcui sensul acestor cuvinte, aducând ca argument erezia lui Marcion, prin care mărturisirea credinței – ca fundament al Tainei Botezului – este „trucată” de inventivitatea diabolică: „Deci ce este ceea ce el spune aici? Sau că poate voiți mai întâi a spune cum măsluiesc zicerea aceasta cei ce pățimesc de boala lui Marcion? Știu bine că voi stârni mult râs, însă tocmai pentru aceasta vă voi spune, ca, astfel, încă mai mult să fugiți de acea boală. Când vreun catehumen s-ar duce la dânsii, atunci ei, ascunzând pe cel viu sub patul celui mort, se apropie de cel mort și încep a vorbi cu dânsul și a-l întreba dacă ar voi să primească Botezul; apoi, fiindcă mortul nu răspunde nimic, în locul acestuia răspunde cel ascuns sub pat și zice că voiește a fi botezat – și astfel îl botează pe acesta în locul celui mort, ca și cum ar juca pe scena teatrului. Atât de mult a înrâurit în sufletele cele trândave diavolul”⁴².

Din acest text reiese că mărturisirea credinței de la Taina Botezului trebuie făcută în mod personal, taina fiind administrată doar celor vii, care manifestă voință și credință. În acest sens, părințele profesor N. Necula afirmă: „A administra Botezul unor persoane (decedate) înseamnă o desconsiderare sau chiar o bătaie de joc față de Taina Sfântului Botez, atât de importantă în viața credincioșilor. O asemenea lucrare ar însemna o Taină săvârșită fără prezența obiectului sau primitivului. Ar însemna o formulă magică rostită de la distanță și fără efect. De asemenea, persoana respectivă nu s-ar putea împărtăși direct și deplin de efectul Tainei, deoarece aceasta se săvârșește întotdeauna, după tradiția ortodoxă,

---

⁴² Sfântul Ioan Gură de Aur, *Tâlcuiri la Epistola Întâi către Corintbeni*, traducere de arhim. Theodosie Athanasiu, ediție revizuită de C. Făgețan, Editura Sofia/Cartea Românească, București, 2005, p. 435.

împreună cu Mirungerea și cu Sfânta Împărtașanie. (...) Ceea ce prevede *Molitfelnicul* în legătură cu copiii nebotezați este doar pedeapsa grea pentru părinții din a căror neglijență se întâmplă să moară pruncul nebotezat, fie că s-a născut, fie că a fost lepădat sau avortat. Cât privește un ritual al botezării lor sau al înmormântării acestora, cărțile de cult nu pomenesc nimic”⁴³.

Concluzii

Epistola I Corinteni, deși nu propune dezvoltarea unei învățături speciale despre Taina Botezului, cuprinde în cele patru referiri la Botez precizări de nuanță, pentru a înțelege valoarea spirituală și duhovnicească a încorporării în Hristos și în Biserică.

Pentru cei ce sufereau de partinism față de vreun apostol sau orator, Sfântul Pavel le amintește că scopul misiunii apostolice este propovăduirea lui Hristos și nașterea credinței în rândul oamenilor. Astfel, Apostolul Neamurilor precizează că doar câteva persoane au primit Botezul ca pecete a credinței de la el, fără a considera că aceștia au un statut special în Biserică Corintului. De asemenea, Apostolul evidențiază formula „în numele” ca formă de apartenență și identificare a primitorului Tainei cu Cel în numele Căruia a crezut. Nu în ultimul rând, cel botezat devine membru al comunității de credincioși, parte din unitate, membru din corpul eclezial.

Prefigurarea Botezului prin trecerea Mării Roșii sub conducerea lui Moise a prilejuit Apostolului Neamurilor remarcă alegorică despre Botezul în nor și în mare chiar al lui Moise, alături de credincioșii evrei ce au urmat calea credinței, trasată între pereții de valuri și norul de deasupra. Liniștirea credincioșilor prin urmarea credinței se desăvârșește prin hrana duhovnicească din Piatra-Hristos și sorbirea din băutura vieții.

Pentru că nașterea din nou, cu caracter duhovnicesc, se face prin apă și prin Duh, Apostolul evidențiază unitatea credincioșilor în Hristos și în același Duh Sfânt, nu doar pentru un moment efemer, ci pentru veșnicie. Valoarea unității în viața duhovnicească este recunoscută și după dispariția biologică a creștinilor, Botezul

---

⁴³ Pr. prof. dr. N.D. Necula, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1996, pp. 158-159.

fiind nu doar moarte cu (în) Hristos, ci și înviere cu El. Greșita înțelegere față de botezarea celor morți dintre corinteni nu trebuie interpretată ca posibilitate îngăduită de Biserică, pentru ca cei morți să moștenească veșnicia cu Dumnezeu. Cel ce este viu, aici, a primit Taina Botezului și a lucrat precum un creștin la mântuirea sa în comunitatea Bisericii, viu va fi și dincolo, prin Tainele Bisericii și prin iubirea lui Dumnezeu.

Cuvintele din Rom 6, 3-11 transmise de Apostolul Pavel relevă aceeași tainică și adâncă înțelegere a prefacerii noastre în Hristos, din oameni vechi în oameni noi. Prin Botez, suntem deja morți și înviați în și împreună cu Hristos; dar trebuie să punem partea noastră de contribuție la această moarte și înviere.

Harul pe care l-am primit, prin Botez, ca urmare a morții și Învierii lui Hristos trebuie să devină lucrător în ființa noastră renăscută, prin urmarea Celui căruia I s-a predat. Un creștin care nu trăiește potrivit chemării sale decade din har (Gal. 5, 5) și se face vinovat de o mare osândă, căci „răstignesc loruși, a doua oară, pe Fiul lui Dumnezeu și-L fac de batjocură” (Evr. 6, 4-6).

Cuvântul de îmbărbătare rostit de Sfântul Ioan Hrisostom către creștini, în Comentariul la Faptele Apostolilor, sintetizează și avertizează: „Cele mai mari bunuri noi le primim la Botez: iertarea păcatelor, sfințirea, împărtășirea Duhului, înfierea, viața veșnică. Ce mai vreți? Semne? Dar ele s-au sfârșit. Tu ai credință, nădejde, dragoste, care «rămân» (I Cor. 13, 13); caută-le pe ele; ele sunt mai mari decât semnele. Nimic nu poate egala dragostea: «iar mai mare dintre acestea este dragostea», spune Apostolul (I Cor. 13, 13). Acum, însă, dragostea se răcește; a rămas numai numele ei, iar în faptă nu mai este, ci suntem despărțiți între noi”⁴⁴.

---

⁴⁴ Johannes Chrysostom, *Omilia 40.3 In Acta Apostolorum*, în Migne, P.G. 60, în traducere personală.

Pauline remarks on Baptism, in First Corinthians Epistle

Rev. Lect. PhD. Ilie MELNICIUC PUICĂ

First Corinthians Epistle contains four Pauline specifications concerning the Baptism, in which Christians are being exhorted at unity in the Christ Church, as members of a harmonious body, driven in the profession of faith by the Holy Spirit. St. John Chrysostom's Commentary on Acts explains aspects of baptism of water and Spirit from persons and families, focusing on ecclesial and spiritual unity. In the Pauline Epistle is reminded the Christian baptism in Red Sea journey prefiguration, under the shadow of the cloud, indicating that the great mystery of burial and Christ's resurrection has effects only on those who in this life fulfill the calling of the spiritual realm.